

Ruppertné Hutás Kinga

Szülőföldünk Magyarország

(bemutató vázlat)

Tantárgy:	Természetismeret, 4. osztály
Témakör:	Szülőföldünk Magyarország
Óra típusa:	Új anyagot feldolgozó óra
Tanítás anyaga:	Magyarország nagy tájai

Tanítási-tanulási feladatok:

1. Földrajzi alapismeretek felelevenítése
  - felszíni formák
  - tájékozódás a térképen
  - Magyarország helye Európában
2. Magyarország fő tájainak megnevezése, felszíni jellegzetességek megfigyelése, érdeklődést felkeltő információk tanulmányozása
3. Új ismeretek beillesztése a már meglévő fogalomrendszerbe, alkalmazásuk

Nevelési feladat: Szülőföldünk szeretete, tisztelete megkívánja tőlünk, hogy minél több ismeretet szerezzünk róla!

Módszerek: tanítói magyarázat, bemutatás, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés
beszélgetés

Szemléltető

és munkaeszközök: tankönyv, munkafüzet, térkép, vaktérkép, fólia, írásvetítő,
feladatlap, szókétyák, képek, stb.

Szakirodalom:

- Hartdégenné Rieder Éva: *Környezetismereti tankönyv 4.o.*
- Mester Miklósné: *A mi világunk!* c. tankönyv 4.o.
- Mészáros László: *Magyarország természeti kincsei* c. album
- Földrajzi Album: *Magyarország*
- *A környezetismeret tanításának módszertana* c. jegyzet

VÁZLAT

1. Óra eleji szervezési feladatok

- eszközök elhelyezése
- tanulói csoportok kialakítása

2. Óra eleji ismétlés

1-2. csoport feladata: Activity játék a földrajzi alapfogalmakkal

Készüljetek fel a kapott fogalmak megmagyarázására: rajzzal, körülírással, mutogatással!

(fogalmak: földgömb, magassági szám, völgy, országhatár)

3. csoport feladata: a táblán Magyarország vaktérképe látható. Körülötte összekeverve a szomszéd országok nevei, illetve az égtájak.

Rakjatok rendet a táblai szókérttyák között!

4-5. csoport feladata: feladatlapon különböző tájleírások elolvasása, értelmezése

Olvassátok el a kis szövegeket, és próbáljátok megállapítani, milyen felszíni formájú tájról mesélnek!

Feladatlap szövege:

„A táj szelíd lankái között vezetett az út. Az erdőket helyenként gyümölcsösök, helyenként legelők váltották fel. A völgyekben patakok mellett haladtunk el. Hullámos felszínű volt a táj, nem nagyon fáradtunk el egy-egy kisebb kiemelkedésre felérve.”

Felszíni forma: _____ magasság kb. _____

„Egy nagy folyó partjáról indultunk kelet felé. Fokozatosan emelkedett a terep, egyre nehezebb volt a kapaszkodás. A sűrű erdők ritkulni kezdtek, már csak bokrok, kiálló sziklák látszottak mindenhol. A távolban egerészölyv keringett a levegőben. Bár tavasz volt, a messzeségben hó csillogott.”

Felszíni forma: _____ magasság kb. _____

„Már egy órája utazunk, de mintha ugyanolyan távolban látnám a templomtornyot. Messzire ellátni, sima itt minden, mint az asztal lapja. Az út is nyílegyenes, nem kell lassítani, sem kanyarodni.”

Felszíni forma: _____ magasság kb. _____

Ellenőrzés: játék bemutatásával, a határoló országok falitérképen való megkeresésével, a tájleírások frontális megbeszélésével

3. Új anyag feldolgozása:

a/ **Motiváció:** ráhangoló beszélgetéssel

- Híres magyar írók idézeteit olvasgatjuk szülőföldünkről, tájképeket nézegetünk hazánk különböző területeiről.
- Tanítói kérdések:
  - *Milyen érzéseket, gondolatokat idéznek fel bennetek a sorok és a képek?*
  - *Éreztétek-e már tényleg, hogy szeretitek a hazátokat, otthonotokat?*
  - *Ti mire vagytok a legbüszkébbek, ha a hazátokra gondoltok?*

b/ **Célkitűzés:**

Ma elkezdzünk képzeletben kicsit lejjebb ereszkedni Magyarország fölé képzeletbeli repülőnkkel. Sok héten keresztül fogjuk felfedezni kincseit, szépségét.

c/ **Országunk tájegységei:**

Ahhoz, hogy elkezdjük gyűjteni az ismereteket, valamilyen szempontot kell találni a felosztáshoz.

- *Ti mit javasolnátok?*

(várható ötletek: megyék, felszíni formák, égtájak, stb. szerint)

- *Mi most a jól láthatóan elkülönülő felszíni formák szerint fogjuk hat részre osztani Magyarországot.*

d/ **Tájegységek megkeresése, jellemzése:**

A fali domborzati Magyarország térképen megkeressük a tájegységeket, leolvassuk az elnevezéseket. Ezután a táblai és a munkafüzeti vaktérképen színezéssel jelöljük őket. Megbeszéljük a felszíni formák országon belüli arányát is.

e/ **A tájegységek vizsgálata csoportonként:**

Az óra eleji 5 csoport átalakul 6 csoporttá. A földrajzi térkép, a Szivárvány újság válogatott cikkei, egyéb források alapján minden csoport kitölti a kapott táblázat egy-egy tájegységére vonatkozó sorát. Végül egymásnak adják át a gyűjtött információkat, miközben mindenki kiegészíti a saját táblázatát.

Tájegység	Fekvés meghatározása	Jellemző felszíni forma	Magassági szám, vizei	Egyéb
1. Alföld				
2. Kisalföld				
3. Alpokalja				
4. Dunántúli- khg.				
5. Dunántúli-dombság, Mecsek				
6. Északi- khg.				

f/ Magyarország más szempont szerinti felosztása:

Figyeljük meg, hogy az országunkon áthaladó két nagy folyó milyen részekre osztja az országot!

(részek megnevezése, szóképek elhelyezése a vaktérképen, rögzítése munkafüzetben 46. oldal/2 : Dunántúl, Duna-Tisza köze, Tiszántúl)

4. Óra végi összefoglalás:

A csoportok az általuk bemutatott tájegység idegenforgalmi képviselőiként „Turista hívogatót” készítenek pár mondatban.(borítékban minden csoport támszavakat kap segítségül.)

5. Óra végi teendők:

- órai munka értékelése
- házi feladat: a kapott vaktérképen az órai fogalmak jelölése